

ΓΕΝΙΚΟ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΣΥΔΝΕΪ

Πρόσφατες εξελίξεις στην οικονομία της Αυστραλίας – Συστάσεις ΟΟΣΑ

Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης δημοσίευσε πρόσφατα μελέτη για την Οικονομία της Αυστραλίας στην οποία αναλύονται οι παράγοντες που οδήγησαν στην ταχεία ανάκαμψη της αυστραλιανής οικονομίας από την ύφεση που προκάλεσε η πανδημία. Η μελέτη επισημαίνει ωστόσο ότι, παρά την ταχεία επάνοδο, η δημοσιονομική και χρηματοπιστωτική πολιτική της Αυστραλίας παρουσιάζει ορισμένες δομικές αδυναμίες, οι οποίες ενδέχεται να περιορίσουν την αποτελεσματικότητα τυχόν μελλοντικών παρεμβάσεων, αλλά και τις προοπτικές ανάπτυξης συνολικότερα. Επιπλέον, η μελέτη τονίζει ότι η χώρα είναι ιδιαίτερα ευάλωτη στις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες αντιμετώπισής της.

Ειδικότερα:

A. Οικονομικές Επιδόσεις και Προοπτικές

Όσον αφορά στις πρόσφατες οικονομικές επιδόσεις, η μελέτη του ΟΟΣΑ σημειώνει ότι η πανδημία διέκοψε μια μακρότατη περίοδο 28 ετών συνεχούς οικονομικής ανάπτυξης της Αυστραλίας, αλλά η χώρα παρουσίασε ηπιότερη ύφεση σε σχέση με τα περισσότερα κ-μ του ΟΟΣΑ, με αποτέλεσμα το πραγματικό ΑΕΠ να επιστρέψει στο επίπεδο προ πανδημίας ήδη από τον Ιούνιο του 2021.

Η γρήγορη ανάκαμψη αποδίδεται, αφ' ενός, στην άμεση λήψη μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας, τα οποία επέτρεψαν να εξαλειφθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα η ασθένεια εντός των συνόρων και, αφ' ετέρου, στην ισχυρή δημοσιονομική θέση της χώρας κατά την έναρξη της πανδημίας. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση της Αυστραλίας παρενέβη ταχέως, με ένα από τα πιο εκτεταμένα προγράμματα δημοσιονομικής στήριξης που υλοποιήθηκαν από κράτος-μέλος του ΟΟΣΑ, υποστηριζόμενη και από δυναμικές χρηματοπιστωτικές παρεμβάσεις της Κεντρικής Τράπεζας. Η επιπρόσθετη δημοσιονομική στήριξη που παρασχέθηκε από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση μετά τον Μάρτιο του 2020 ανήλθε στο 15,7 του ΑΕΠ, ενώ οι πολιτειακές κυβερνήσεις εφάρμοσαν επιπρόσθετα μέτρα συνολικής αξίας 2,5% του ΑΕΠ.

Ο ΟΟΣΑ επισημαίνει ότι η έναρξη της πανδημίας το 2020 συνέπεσε με μια περίοδο κατά την οποία η οικονομία της Αυστραλίας είχε ξεκινήσει ήδη να εκδηλώνει σημάδια δομικής επιβράδυνσης. Μετά την διεθνή οικονομική κρίση του 2008, την οποία η Αυστραλία αντιμετώπισε επιτυχώς, χωρίς να διακόψει την αναπτυξιακή της πορεία, η αυστραλιανή οικονομία δεν ανέκτησε την προηγούμενη δυναμική της και παρουσίασε σταδιακή επιβράδυνση στον ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας και του κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Ακόμη ένας επιβαρυντικός παράγοντας για την οικονομία της Αυστραλίας, πριν την εκδήλωση της πανδημίας, ήταν οι μεγάλες πυρκαγιές του καλοκαιριού του 2019/2020, οι οποίες διάρκεσαν για μήνες καταστρέφοντας τεράστιες εκτάσεις και μεγάλο μέρος της πανίδας της χώρας.

Επιπλέον, η πρόσφατη νέα έξαρση της πανδημίας εντός της χώρας, μετά τον Ιούνιο του 2021, οδήγησε σε αυστηρά περιοριστικά μέτρα σε ορισμένες πολιτείες, τα οποία θέτουν νέες σημαντικές προκλήσεις για την οικονομία. Ως συνέπεια, ο ΟΟΣΑ προβλέπει εκ νέου συρρίκνωση της οικονομίας κατά το τρίτο τρίμηνο του 2021 και ανάκαμψη κατά το τέταρτο τρίμηνο, κατά το οποίο η επίτευξη του στόχου για το ποσοστό εμβολιασμών στον συνολικό πληθυσμό θα επιτρέψει την χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων και την τόνωση της αγοράς. Ωστόσο, η οικονομική ανάκαμψη αναμένεται ότι θα είναι πιο σταδιακή αυτή την φορά,

δεδομένου ότι θα συντελείται σε περιβάλλον υψηλότερης κοινοτικής μετάδοσης της ασθένειας, αλλά και ορισμένων υγειονομικών περιορισμών στην λειτουργία των επιχειρήσεων και της αγοράς.

Ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας αναμένεται να ανέλθει στο 4% κατά το 2021 και στο 3,3% κατά το 2022. Η πρόβλεψη αυτή, ωστόσο, ενέχει υψηλό βαθμό αβεβαιότητας. Σύμφωνα με το αισιόδοξο σενάριο, η ταχεία επίτευξη των εμβολιαστικών στόχων θα μπορούσε να οδηγήσει σε ταχύτερη άρση των περιορισμών και ταχύτερη ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς οι αδιάθετες αποταμιεύσεις θα διοχετευθούν σε αυξημένη ιδιωτική κατανάλωση, ενώ, σύμφωνα με το απαισιόδοξο σενάριο, η εκδήλωση κρουσμάτων σε άλλες πολιτείες θα μπορούσε να οδηγήσει σε εφαρμογή νέων περιοριστικών μέτρων που θα έθεταν επιπλέον εμπόδια στην πορεία ανάκαμψης.

B. Δημοσιονομική και Χρηματοπιστωτική Πολιτική

Όσον αφορά στο φορολογικό σύστημα, η μελέτη του ΟΟΣΑ εντοπίζει αντιαναπτυξιακές παραμέτρους και συστήνει αλλαγές που θα αυξήσουν τα φορολογικά έσοδα του κράτους, βελτιώνοντας ταυτόχρονα τις προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας.

Συγκεκριμένα, ο ΟΟΣΑ προτείνει την μείωση της κλίμακας φορολόγησης φυσικών και νομικών προσώπων, προκειμένου να απελευθερωθούν πόροι προς κατανάλωση, αποταμίευση και επένδυση. Επιπλέον, προτείνεται η εξομίωση ορισμένων φορολογικών συντελεστών, οι οποίοι δημιουργούν περιπτή πολυπλοκότητα στο φορολογικό σύστημα, αυξάνουν το κόστος ελέγχου συμμόρφωσης και, ενίοτε, δρουν στρεβλωτικά στις οικονομικές αποφάσεις των φυσικών και νομικών προσώπων που βρίσκονται στο μεταίχμιο μεταξύ δύο βαθμίδων (π.χ. φορολογικός συντελεστής 25% για μικρομεσαίες επιχειρήσεις και 30% για μεγάλες επιχειρήσεις). Τέλος, ο ΟΟΣΑ προτείνει την αντικατάσταση του τέλους μεταβίβασης ακίνητης περιουσίας, το οποίο κρίνεται ότι εμποδίζει την γεωγραφική και κοινωνική κινητικότητα, με έναν τακτικό φόρο επί της ακίνητης περιουσίας

Ταυτοχρόνως, η μελέτη του ΟΟΣΑ αποκαλύπτει ότι η συμμετοχή των εσόδων από τον ΦΠΑ στα συνολικά φορολογικά έσοδα είναι περιορισμένη στην Αυστραλία, συγκριτικά με τα ισχύοντα σε άλλες χώρες μέλη του οργανισμού, και προτείνει την αύξηση της κλίμακας του ΦΠΑ και την διεύρυνση των κατηγοριών αγαθών στις οποίες επιβάλλεται. Τυχόν αρνητική επίδραση της αύξησης του ΦΠΑ στις ασθενέστερες οικονομικά κατηγορίες πληθυσμού μπορεί να αντισταθμιστεί με στοχευμένες παρεμβάσεις, όπως η επέκταση του αφορολόγητου ορίου και η αύξηση του επιδόματος ανεργίας (το οποίο κρίνεται πολύ χαμηλό με βάση τα πρότυπα του ΟΟΣΑ καθώς αντιστοιχεί στο 29% του μέσου μισθού).

Η μελέτη επικεντρώνεται ιδιαίτερα στην λειτουργία της Κεντρικής Τράπεζας της Αυστραλίας και την συνεισφορά της στην στήριξη της οικονομίας κατά την πρόσφατη ύφεση, μέσω της σταδιακής μείωσης του βασικού επιτοκίου, από το 0,75% τον Φεβρουάριο του 2020 στο 0,1% τον Νοέμβριο του 2020, της παροχής ρευστότητας στις τράπεζες ύψους 90 δισ. AUD και της αγοράς κρατικών ομολόγων συνολικού ύψους 200 δισ. AUD.

Η μελέτη του ΟΟΣΑ επισημαίνει, ωστόσο, ότι, ήδη πριν την πρόσφατη ύφεση, η Κεντρική Τράπεζα δεν είχε κατορθώσει να επιτύχει τον διακηρυγμένο στόχο της όσον αφορά στο επίπεδο του πληθωρισμού, που έχει οριστεί στο 2-3%, για περισσότερο από 5 έτη. Η απόκλιση από τον στόχο οφείλεται, μεταξύ άλλων, σε εκτιμήσεις που υποτίμησαν την πραγματική έκταση του εφεδρικού εργατικού δυναμικού και οδήγησαν σε περιοριστική χρηματοπιστωτική πολιτική, με αποτέλεσμα την πολύ αναιμική αύξηση των μισθών σε αυτό το διάστημα.

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, το χρηματοπιστωτικό οπλοστάσιο της Κεντρικής Τράπεζας είναι πλέον περιορισμένο και, σε περίπτωση νέας κρίσης, θα πρέπει να διευρυνθεί ο ρόλος της δημοσιονομικής πολιτικής της κυβέρνησης για να καλυφθεί το κενό. Η Κεντρική Τράπεζα δεν θα μπορέσει να συνεισφέρει αποτελεσματικά εάν δεν είναι διατεθειμένη να εξετάσει λιγότερο συμβατικές προσεγγίσεις στην χρηματοπιστωτική πολιτική, όπως η εφαρμογή αρνητικού επιτοκίου, την οποία έχει προς το παρόν αποκλείσει.

Ο ΟΟΣΑ επεκτείνει την κριτική του στην Κεντρική Τράπεζα προβαίνοντας σε ευθεία σύσταση για την αναθεώρηση του πλαισίου λειτουργίας της. Κατά την αναθεώρηση θα πρέπει, σύμφωνα πάντα με τον ΟΟΣΑ, να επανεξεταστεί το εύρος της εντολής της Κεντρικής Τράπεζας, τα

εργαλεία άσκησης χρηματοπιστωτικής πολιτικής, οι μέθοδοι δημόσιας επικοινωνίας, η διαδικασία τοποθέτησης στελεχών και οι εσωτερικές δομές της Κεντρικής Τράπεζας, μέσω μιας διαφανούς διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης με ευρεία συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων που θα ενσωματώσει και ρήτρα τακτικών αναθεωρήσεων στο νέο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της.

Γ. Επιπτώσεις Κλιματικής Αλλαγής

Τέλος, σημαντικό μέρος της μελέτης του ΟΟΣΑ για την οικονομία της Αυστραλίας εστιάζει στις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής. Η Αυστραλία κρίνεται ότι είναι ιδιαίτερα ευάλωτη στην κλιματική αλλαγή, λόγω των γεωγραφικών ιδιαιτεροτήτων της που δημιουργούν συνθήκες για την εκδήλωση ακραίων καιρικών φαινομένων (καύσωνες, έντονες βροχοπτώσεις, πλημμύρες, ξηρασίες).

Ταυτοχρόνως, η χώρα βρίσκεται σε ιδιαίτερα προνομιακή θέση για να ωφεληθεί από την διεθνή κίνηση απεξάρτησης της οικονομίας από τον άνθρακα, καθώς έχει πληθώρα περιοχών με σταθερούς ανέμους ή μεγάλη ηλιοφάνεια, αλλά και ανθρώπινο δυναμικό υψηλής κατάρτισης το οποίο θα μπορέσει να ηγηθεί στον τομέα της τεχνολογικής καινοτομίας. Ήδη, ορισμένες από τις καλύτερες μονάδες παραγωγής αιολικής και ηλιακής ενέργειας στον κόσμο βρίσκονται στην Αυστραλία.

Ωστόσο, παρά τις αυξημένες δυνατότητες αξιοποίησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η Αυστραλία βρίσκεται μεταξύ των χωρών μελών του ΟΟΣΑ με τις υψηλότερες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα ανά μονάδα ΑΕΠ. Επιπλέον, η οικονομία της εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από τις εξαγωγές ενεργειακών προϊόντων (άνθρακα, φυσικό αέριο) που συνδέονται με ρυπογόνες διαδικασίες εξόρυξης.

Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση έχει εξαγγείλει την πρόθεση να επιτύχει τον στόχο μηδενικού ισοζυγίου εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (net zero carbon emissions) το συντομότερο δυνατόν και, ει δυνατόν, έως το 2050. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, η μείωση των συνολικών εκπομπών θα πρέπει να επιταχυνθεί σημαντικά περισσότερο από την έως τώρα τάση για την επίτευξη του στόχου έως το 2050. Η μελέτη επισημαίνει ότι, κατά το χρονικό διάστημα από το 2005 έως το 2019, παρατηρείται σημαντική μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε ορισμένες κατηγορίες οικονομικής δραστηριότητας στην Αυστραλία, όπως η υλοτομία, η γεωργία και η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά ορισμένοι τομείς, όπως οι μεταφορές και οι εξορύξεις άνθρακα και φυσικού αερίου, έχουν παρουσιάσει αύξηση των εκπομπών κατά το ίδιο διάστημα.

Ο ΟΟΣΑ απευθύνει σύσταση στην Αυστραλία να προσδιορίσει συγκεκριμένους επιμέρους περιβαλλοντικούς στόχους και κατάλληλες πολιτικές για την επίτευξή τους, επισημαίνοντας ότι, εκτός από τα περιβαλλοντικά οφέλη, η ταχεία απαγκίστρωση από τις ρυπογόνες πρακτικές θα απελευθερώσει ταχύτερα επενδυτικούς πόρους για την μετάβαση στην μετά άνθρακα εποχή.

Ειδικότερα, σχολιάζεται η υψηλή συμμετοχή του πετρελαίου, του άνθρακα και του φυσικού αερίου στην συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας (93% του συνόλου, έναντι μέσου όρου 80% στις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ) και συνιστάται ο περιορισμός τους υπέρ ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Επίσης, συνιστάται, κατά πρώτον, η επιβολή υψηλότερων φόρων στις επιχειρήσεις για τις εκπομπές διοξειδίου, προκειμένου να κινητοποιηθούν να εφαρμόσουν πιο καθαρές τεχνολογίες και, κατά δεύτερον, η φορολογική επιβράβευση των επιχειρήσεων που μειώνουν τις εκπομπές ακόμη περισσότερο, καθώς η τρέχουσα νομοθεσία δεν παρέχει επαρκή κίνητρα στις επιχειρήσεις ώστε να προσπαθήσουν να περιορίσουν τις εκπομπές κάτω από το θεσπισμένο όριο.

Επιπλέον, η μελέτη του ΟΟΣΑ επισημαίνει ότι η Αυστραλία είναι μία από τις λίγες χώρες της ομάδας G20 που δεν έχει καθιερώσει ακόμη πρότυπα για την ποιότητα των καυσίμων και τις εκπομπές ρύπων των οχημάτων και συνιστά την εισαγωγή τέτοιων προτύπων το συντομότερο δυνατόν. Συνιστάται, τέλος, η ανάπτυξη υποδομών και η παροχή οικονομικών κινήτρων (και άρση τυχόν αντικινήτρων) για την αγορά ηλεκτρικού οχήματος, δεδομένου ότι κατά το 2020 τα

ηλεκτρικά οχήματα αντιστοιχούσαν μόνο στο 1% των συνολικών νέων αγορών οχημάτων, έναντι 10% στην ΕΕ.

Από πλευράς μας επισημαίνουμε ότι ο Γενικός Γραμματέας του ΟΟΣΑ, κ. Mathias Cormann, πριν την τοποθέτησή του ηγεσία του οργανισμού τον Ιούνιο του 2021, είχε υπηρετήσει ως Υπουργός Οικονομικών της Αυστραλίας για μία επταετία (2013-2020). Κατά την διαδικασία επιλογής του νέου ΓΓ του ΟΟΣΑ, είχε διατυπωθεί αντίλογος από περιβαλλοντικές ομάδες ως προς το πρόσωπό του κ. Cormann. Η κριτική εστίαζε σε προηγούμενες επιλογές του σε περιβαλλοντικά θέματα κατά την διάρκεια της θητείας του ως Υπουργού Οικονομικών της Αυστραλίας και ιδίως στην κατάργηση του φόρου για τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στην Αυστραλία το 2014.

Ενημέρωση 24.09.2021